DOI: https://doi.org/10.18524/2411-2054.2025.58.331000
УДК 346

М. С. Чемерис, канд. юрид. наук, докторант
Державний податковий університет
Кафедра фінансового та податкового права
вул. Університетська, 31, Ірпінь, 08200, Україна
e-mail: chmsch@ukr.net
ORCID iD: https://orcid.org/0009-0002-4508-0350

ЦІЛЬОВЕ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ ГРАНТІВ ЯК ОБ'ЄКТ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

В статті на основі аналізу наукових досліджень, діючого законодавства України, що регулює відносини в сфері надання бюджетних грантів, здійснення фінансового контролю, з'ясовано сучасний стан правового регулювання здійснення фінансового контролю за цільовим використанням коштів бюджетних грантів, а також запропоновано шляхи вдосконалення законодавства в цій сфері. Висвітлено поняття "бюджетний грант", закріплене в пп. 14.1.277-1 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України та відмежовано від інших видів грантів. Висвітлено види податкових пільг, якими користуються отримувачі бюджетних грантів, що обумовлює здійснення податкового контролю щодо їх отримувачів. З'ясовано, що суб'єктами фінансового контролю за додержанням законодавства в сфері надання бюджетних грантів та цільового їх використання, які наділені відповідними владними повноваженнями, виступають: 1) надавачі бюджетних грантів, які здійснюють постійний контроль за виконанням суб'єктами, які отримують бюджетні гранти своїх зобов'язань, визначених договором про надання гранту; 2) головні розпорядники бюджетних коштів, відповідальні за виконання бюджетних програм з надання бюджетних грантів, які забезпечують здійснення внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту, в т.ч. контроль за взяттям бюджетних зобов'язань надавачами бюджетних грантів; 3) податкові органи, уповноважені здійснювати контроль застосування отримувачами бюджетних грантів податкових пільг; 4) Державна аудиторська служба України, яка здійснює інспектування та державний фінансовий аудит, як щодо надавачів бюджетних грантів, їх головних розпорядників бюджетних коштів, такі щодо отримувачів бюджетних коштів (юридичних осіб), має право на отримання інформації від всіх отримувачів бюджетних коштів (як юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців, так і щодо звичайних фізичних осіб); 5) Рахункова палата, яка здійснює державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) за використанням коштів Державного бюджету України на надання бюджетних грантів. У кожного з них є власні об'єкт та предмет їх контрольної діяльності, форми її здійснення.

Обгрунтовано, що в контексті розвитку вітчизняного законодавства щодо закріплення нових видів бюджетних грантів та інших грантів, в тому числі тих, які надаються за рахунок коштів ЄС, розширення кола надавачів бюджетних грантів, необхідності підвищення відповідальності одержувачів бюджетних грантів за цільове використання їх коштів та недопущення інших порушень публічного фінансового інтересу виникає потреба: 1) віднесення відносин щодо надання бюджетних грантів до предмета регулювання БК України; 2) закріплення в бюджетному законодавстві істотних умов договору надання бюджетного гранту; 3) закріплення в ст. 22 БК України право розпорядників та одержувачів бюджетних коштів здійснювати перевірки дотримання договірних умов одержувачами бюджетних грантів, їх обов'язок повідомляти компетентні (правоохорон-

© М. С. Чемерис, 2025

ні) органи держави про факти виявлених порушень; 4) закріплення в ст. 50 БК України права податкових органів здійснювати стягнення заборгованості, що виникла у зв'язку з порушеннями вимоги цільового використання коштів бюджетного гранту, виявлення шахрайства; 5) закріплення в Кодексі адміністративного судочинства України, що спори в сфері відносин з одержання та використання коштів грантів, що надаються за рахунок бюджетних коштів, належать до предмету адміністративного судочинства. Відповідні повноваження податкових органів варто закріпити в ст. 19-1 та 20 ПК України, а в ст. 95 ПК України окремо закріпити особливості порядку їх стягнення.

Ключові слова: грант, бюджетний грант, надавач бюджетного гранту, отримувач бюджетного гранту, цільове використання коштів бюджету, фінансовий контроль.

Постановка проблеми. Інститут бюджетних грантів в Україні досить стрімко розвивається, поширюючись як на соціальну (гуманітарну), так і економічну сфери, на юридичних і фізичних осіб. Гранти як форма державної допомоги передбачає цільове та безповоротне виділення фінансових ресурсів переважно на суспільні чи інші публічні цілі з метою реалізації проекту (програми). Грант як окрема форма державної допомоги (підтримки) передбачений в ч. 1 ст. 4 Закону України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання" [1], а також положення про можливість надання бюджетних грантів містяться в інших законах України, які регулюють відносини з надання державної допомоги (підтримки). Поняття "бюджетний грант" визначене в Податковому кодексі України з метою окреслення підстав застосування податкових пільг, а відповідний інститут активно розвивається і коло його надавачів розширюється.

Фінансово-правове регулювання відносин в сфері надання грантів за рахунок коштів бюджетів спрямоване на регулювання відносин не лише в сфері їх надання і використання, а й здійснення контролю за додержанням отримувачами мети надання їм бюджетних грантів, аналізу поданих ними звітних документів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні бюджетний грант є предметом аналізу науковців різних сфер дослідження, зокрема економістів, фінансистів та спеціалістів з міжнародних відносин А. Азарової, І. Білана, О. Білоусової, М. Д'яченка, О. Жидкевича, Л. Касьяненко, М. Кобелі-Звір, Т. Котенко, І. Кульчицького, С. Левицької, Ю. Луніної, Н. Мєдвєдкової, Л. Нікіфорової, В. Онищенко, С. Соколової, М. Ставничої, В. Усика, Н. Тарасенка, Г. Терещенка, А. Шияна, Н. Якимчук та інших.

Однак відносини надання та використання бюджетних грантів як окремий об'єкт фінансового контролю, зокрема внутрішнього контролю (внутрішнього аудиту), контролю за додержанням бюджетного законодавства та податкового контролю досі належно не досліджені.

Метою статті є на основі аналізу наукових досліджень, діючого законодавства України, що регулює відносини в сфері надання бюджетних грантів, здійснення фінансового контролю, з'ясувати сучасний стан правового регулювання здійснення фінансового контролю за цільовим використанням коштів бюджетних грантів, а також запропонувати шляхи вдосконалення законодавства в цій сфері.

Виклад основного матеріалу. В Бюджетному кодексі України поняття "грант" вживається, проте відсутнє закріплення його дефініції. В Податково-

му кодексі України також не закріплено визначення поняття "грант" (що включає "мікрогрант", "державний грант" та інші види грантів), однак міститься поняття "бюджетний грант", яке визначене в пп. 14.1.277-1 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України як "цільова допомога у вигляді коштів або майна, що надаються на безоплатній і безповоротній основі за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів, міжнародної технічної допомоги для реалізації проекту або програми у сферах культури, туризму та у секторі креативних індустрій, спорту та інших гуманітарних сферах у порядку, встановленому законом. Перелік надавачів бюджетних грантів визначає Кабінет Міністрів України" [1] і лише гранти, що надаються ними належать до числа бюджетних грантів. При цьому міститься лише одна згадка в ПК України про інші гранти: згідно із п. (б) пп. 165.1.1 п. 165.1 ст. 165 ПК України "до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку не включаються такі доходи, як гранти, що виплачуються (надаються) в рамках фінансування наукових (науково-технічних) проектів, виконання яких здійснюється відповідно до міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України» [1]. Отже, основною відмінною рисою бюджетного гранту є його цільове призначення.

В ПК України передбачено податкові пільги, відповідно до яких не є об'єктом оподаткування кошти бюджетного гранту такими податками, як: 1) податок на доходи фізичних осіб, який сплачують: а) фізичні особи, оскільки "не оподатковується та не включається до загального місячного або річного оподатковуваного доходу платника податку дохід у вигляді бюджетного гранту під час його нарахування (виплати, надання) на користь платника податків" (пп. 170.7-1.1 п. 170.7-1 ст. 170 ПК України); б) фізичні особи, які провадять незалежну професійну діяльність, зважаючи на те, що "не включаються до доходу особи, яка провадить незалежну професійну діяльність, суми доходу у вигляді бюджетного гранту" (п. 178.3 ст. 178 ПК України); в) фізичні особи-підприємці, оскільки "не включаються до доходу фізичної особи-підприємця суми доходу у вигляді бюджетного гранту" (пп. 177.3.2. п. 177.3 ст. 177 ПК України); 2) податок на прибуток підприємств, оскільки фінансовий результат до оподаткування зменшується на суму бюджетних грантів (пп. 140.4.8 п. 140.4 ст. 140 ПК України); 3) єдиний податок, який сплачується платниками єдиного податку, так як до складу доходу, що є об'єктом оподаткування цим податком не включаються "суми коштів та вартість майна, отриманих платником податку - юридичною особою у вигляді бюджетного гранту, за умови його цільового використання" (пп. 12 п. 292.11 ст. 292 ПК України). Зауважимо, що в пп. 12 п. 292.11 ст. 292 ПК України також зазначається, що "у разі нецільового використання наданого бюджетного гранту платник податку - юридична особа зобов'язаний збільшити податкові зобов'язання за наслідками податкового періоду, на який припадає таке порушення, на суму єдиного податку за ставкою, передбаченою п. 293.5 ст. 293 цього Кодексу" [1]. *Однак виникає запитання: а чи може взагалі бюджетний грант, що був використаний не за цільовим призначенням, виступати об'єктом оподаткування зважаючи на те, що в разі порушення умов його використання він підлягає поверненню або відшкодуванню*? Очевидно, що ні, оскільки відсутній об'єкт оподаткування – доходи від одержання гранту. Це стосується і звичайних грантів.

На сьогодні заходи фінансового контролю, предметом яких виступає питання цільового використання коштів бюджетних грантів, можуть здійснювати:

1) надавачі бюджетних грантів, які в бюджетному процесі виступають в статусі розпорядників або одержувачів бюджетних коштів і повноваження яких зі здійснення контролю за додержанням цілей використання відповідного бюджетного гранту встановлені в спеціальних законах та підзаконних нормативно-правових актах, що регулюють відносини в сфері надання бюджетних грантів.

На сьогодні відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2021 р. № 867 (зі змінами) до Переліку надавачів бюджетних грантів включено: Український культурний фонд, Фонд розвитку підприємництва, Український молодіжний фонд (у частині надання бюджетних грантів за рахунок коштів проектів міжнародної технічної допомоги), Український ветеранський фонд [2].

(1) Фонд розвитку підприємництва, який діє в бюджетному процесі як одержувач бюджетних коштів і є небанківською фінансовою установою, яка проводить виключно некомерційну (неприбуткову) господарську діяльність, та не розподіляє будь-які доходи (прибутку) або їх частини (п. 7 гл. ІІ Статуту) і діє при цьому «як юридична особа приватного права" (п. 1 гл. ІІІ Статуту) [3]. Надання грантів для створення або розвитку бізнесу згідно із п. 15 ст. 14 Закону України "Про Державний бюджет України на 2025 рік" (за рахунок джерел, визначених п. 5 ст. 12 вказаного Закону) [4] здійснюється відповідно до Порядку використання коштів, передбачених у Державному бюджеті для надання грантів для створення або розвитку бізнесу [5], при цьому надання відбувається: 1) за бюджетною програмою "Надання грантів для створення або розвитку бізнесу" (п. 1 Порядку); 2) головним розпорядником якої є Мінекономіки (п. 2 Порядку); 3) ціллю використання коштів якої є за бюджетними грантами є «створення нових робочих місць, підтримка сільськогосподарських товаровиробників, збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції та забезпечення продовольчої безпеки» (п. 1 Порядку); 4) за бюджетною програмою відбувається надання трьох типів грантів: а) «надання безповоротної державної допомоги суб'єктам господарювання у формі грантів на створення або розвиток виробництв переробної промисловості»; б) «безповоротної державної допомоги у формі грантів для створення або розвитку садівництва, ягідництва та виноградарства»; в) «надання безповоротної державної допомоги у формі грантів для створення або розвитку тепличного господарства» (п. 3 Порядку) [5];

(2) Український молодіжний фонд (у частині надання бюджетних грантів за рахунок коштів проектів міжнародної технічної допомоги);

(3) Український ветеранський фонд, який здійснює надання грантів та контроль за додержанням умов їх використання відповідно до Порядку використання коштів, передбачених у Державному бюджеті для забезпечення діяльності підприємств, установ та організацій Міністерства у справах ветеранів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 21 січня 2025 року № 53 [6], який регулює порядок надання бюджетних грантів таким надавачем-розпорядником бюджетних коштів, як Український ветеранський фонд, який перебуває в мережі головного розпорядника бюджетних коштів – Міністерства у справах ветеранів. Так, в п. 11 Порядку закріплено, що саме Український ветеранський фонд "може приймати рішення про припинення надання бюджетного гранту, відмову від договору про надання бюджетного гранту та повернення наданого бюджетного гранту" [6];

(4) Український культурний фонд, який відповідно до Закону України «Про Український культурний фонд» від 23 березня 2017 року № 1976-VIII (далі – Закон № 1976) [7]: 1) надає гранти (ст. 3); 2) забезпечує прозоре, цільове та ефективне використання коштів Українського культурного фонду (ч. 2 ст. 2); 3) здійснює постійний контроль за виконанням суб'єктами, які отримують будь-яке фінансування, своїх зобов'язань, визначених договором про надання гранту (ч. 4 ст. 12). В ст. 1 Закону № 1976 закріплено, що Український культурний фонд є бюджетною установою, а отже в бюджетному процесі виступає в статусі розпорядника бюджетних коштів (ст. 22 БК України), що здійснює управління бюджетними коштами в межах наданих йому бюджетних асигнувань згідно із затвердженою бюджетною програмою. Як розпорядник бюджетних коштів Український культурний фонд здійснює контроль за дотриманням бюджетного законодавства, спрямований на забезпечення ефективного і результативного управління бюджетними коштами" (ч. 1 ст. 26 БК України) у формі внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту (ч. 3 ст. 26 БК України) [8]. Надання грантів відбувається на підставі укладених договорів про надання гранту, з використанням Типової форми такого договору [9], а результати їх використання є предметом фінансового контролю.

Український культурний фонд відповідно до Закону України «Про Український культурний фонд» від 23 березня 2017 року № 1976-VIII (далі – Закон № 1976) здійснює постійний контроль за виконанням суб'єктами, які отримують будь-яке фінансування, своїх зобов'язань, визначених договором про надання гранту (ч. 4 ст. 12) [7]. Згідно з ч. 3 ст. 12 Закону № 1976 "за договором про надання гранту Український культурний фонд набуває право здійснювати контроль за реалізацією проекту відповідно до порядку, встановленого таким договором та законодавством, у тому числі вимагати виконання зазначеного порядку та вживати заходів у разі його порушення" [7], а в ч. 4 ст. 12 закріплено, що "Український культурний фонд здійснює постійний контроль за виконанням суб'єктами, які отримують будь-яке фінансування, своїх зобов'язань, визначених договором про надання гранту" [7].

При цьому згідно з ч. 4 ст. 12 зазначеного Закону № 1976 "об'єктами контролю є порядок виконання договору про надання гранту, дотримання строків, у тому числі проміжних, правильність та обґрунтованість витрачання коштів" і для його здійснення Український культурний фонд "має право вимагати від суб'єкта, який отримав фінансування, надати будь-які документи, інформацію та пояснення щодо своїх дій, пов'язаних з виконанням договору про надання гранту та (або) витрачанням коштів" [7].

Порядок здійснення контролю за виконанням суб'єктами, які отримують фінансування, зобов'язань перед Українським культурним фондом відповідно до ч. 4 ст. 12 Закону № 1976 затверджується Наглядовою радою Фонду [7], а саме на сьогодні затверджено такий Порядок Рішенням Наглядової ради Українського культурного фонду 21 вересня 2023 року № 21 [10]. Метою Порядку є врегулювання зокрема контролю за цільовим використанням коштів, що здійснюється Українським культурним фондом, оцінки якості та ефективності реалізації проектів.

Відповідно до ст. 12 Закону № 1976 "у разі істотного порушення умов договору про надання гранту договір може бути розірваний в односторонньому по-

рядку за заявою Українського культурного фонду. Істотним порушенням, зокрема є нецільове використання коштів, <…> Сторона договору, договір з якою розірвано Українським культурним фондом, повинна повернути сплачені їй за таким договором кошти впродовж 20 календарних днів з дня отримання відповідного повідомлення» [7]. Відповідальність за порушення умов договору належить до числа істотних умов договору про надання гранту (ч. 3 ст. 12 Закону № 1976). Згідно зі ст. 3 Закону № 1976 Український культурний фонд "набуває цивільні права та обов`язки в порядку, передбаченому цивільним законодавством, у тому числі шляхом укладення договорів, контрактів" [7], тому самостійно звертається до суду з метою одержання відшкодування суми гранту, що використаний не за цільовим призначенням;

Б) *Головний розпорядник бюджетних коштів*, в мережі якого перебуває надавач бюджетних грантів, згідно з п. 7 ч. 5 ст. 22 БК України "здійснює управління бюджетними коштами у межах встановлених йому бюджетних повноважень, забезпечуючи ефективне, результативне і цільове використання бюджетних коштів, організацію та координацію роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів у бюджетному процесі", а також відповідно до п. 9 ч. 5 ст. 22 БК України "здійснює контроль за повнотою надходжень, взяттям бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачами бюджетних коштів і витрачанням ними бюджетних коштів" [8]. Тобто контрольні повноваження головного розпорядника бюджетних коштів поширюються лише на розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, які виступають надавачами бюджетних грантів. Здійснення контрольних повноважень головним розпорядником бюджетних коштів реалізується у формах внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту. Так, згідно із ч. 3 ст. 26 БК України всі розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників "організовують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують функціонування внутрішнього контролю і здійснення внутрішнього аудиту у своїх установах і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління таких розпорядників бюджетних коштів" [8]. А отже, повноваження, які б давали можливість їм здійснювати перевірку отримувачів бюджетних грантів, у них відсутні, оскільки вони не належать до числа організацій, що належать до сфери управління таких розпорядників, тобто не підпорядковані їм і не перебувають в їх мережі. Однак, такі повноваження можуть бути встановлені іншими, спеціальними законами, що встановлюють підстави та порядок надання бюджетних грантів. На нашу думку, це може викликати "розбалансування" підходів до здійснення контролю за цільовим використанням коштів бюджетних грантів, що не сприятиме виробленню єдиного підходу до вирішення спорів в цій сфері в судовому порядку. Тому вважаємо, що контрольні повноваження головних розпорядників бюджетних коштів мають включати право здійснювати перевірку на предмет цільового використання ними коштів бюджетних грантів, а також право на прийняття за результатами внутрішнього контролю рішення про повернення коштів бюджетного гранту, що були використані не за цільовим призначенням, якщо таке рішення протиправно не було прийняте надавачем бюджетного гранту. Це потребує внесення змін до п. 5 ч. 1 ст. 117 БК України, де закріплено такий захід впливу як "повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету", що

застосовується за порушення бюджетного законодавства, що закріплене в п. 24 ч. 1 ст. 116 БК України – "нецільове використання бюджетних коштів" [8], а саме доповнити її і закріпити, що вказаний захід впливу може бути застосований до "отримувача бюджетного гранту". Відповідно до ч. 2 ст. 118 БК України рішення про застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства, зокрема передбаченого п. 5 ч. 1 ст. 117 БК України може бути прийняте "Міністерством фінансів України, органами Казначейства України, органами державного фінансового контролю, місцевими фінансовими органами, головними розпорядниками бюджетних коштів у межах встановлених їм повноважень на підставі протоколу про порушення бюджетного законодавства або акта ревізії та доданих до них матеріалів. Рішення набирає чинності з дня його підписання" [8]. Отже, за умови доповнення ст. 117 БК України, запропонованого нами, головні розпорядники бюджетних коштів можуть приймати рішення про повернення бюджетних коштів. Суб'єктом прийняття рішення про повернення отримувачем бюджетного гранту бюджетних коштів, використаних не за цільовим призначенням, мають виступати також і надавачі бюджетних грантів – відповідні розпорядники (одержувачі) бюджетних коштів) та головні розпорядники, оскільки на сьогодні в ПК України, спеціальних законах та підзаконних нормативно-правових актах, що регулюють відносини в сфері надання бюджетних грантів, як було нами наведено вище, закріплено, що суб'єктом прийняття рішення про повернення коштів бюджетного гранту, в разі його нецільового використання виступають саме надавачі бюджетних грантів;

2) податкові (контролюючі) органи з метою з'ясування наявності підстав застосування отримувачами бюджетних грантів податкових пільг (ст. 19-1, 20 ПК України) [1]; Бюджетний грант в пп. 14.1.277-1 ст. 14 ПК України визначається саме як "цільова допомога у вигляді коштів або майна...", одержання якого дає право користуватися податковою пільгою, зокрема зменшення бази оподаткування податком на доходи фізичних осіб. Згідно з п. 170.7-1 ст. 170 ПК України податковим агентом "платника податку під час нарахування (виплати, надання) на його користь доходу у вигляді бюджетного гранту є надавач такого гранту" [1], і тому надавач гранту повідомляє контролюючі органи, зокрема про: 1) "суму нарахованих (виплачених) у звітному податковому періоді доходів у вигляді бюджетних грантів" (пп. 170.7-1.2 ПК України); 2) "про факт використання платником податку бюджетного гранту або його частини за цільовим призначенням або порушення платником податків умов договору про цільове використання бюджетного гранту, про повне або часткове повернення платником податку бюджетного гранту на користь податкового агента - надавача бюджетного гранту (у разі такого повернення)" (пп. 170.7-1.2 ПК України) [1]. В свою чергу, платник податків - отримувач бюджетного гранту, який допустив "порушення цільового використання цільового гранту", "зобов'язаний відобразити суму доходу, отриманого у вигляді бюджетного гранту (його частини), щодо якої допущено порушення відповідних умов договору про цільове використання гранту, у складі річного оподатковуваного доходу за відповідний звітний рік та подати річну податкову декларацію відповідно до цього Кодексу і самостійно сплатити податок з таких доходів" (пп. 170.7-1.4 ПК України) [1]. Однак, "у разі якщо платником податку повернуто повністю чи частково бюджетний грант на користь надава-

ча гранту (податкового агента) у звітному (податковому) році його виплати (надання), такий платник податку має право у порядку, встановленому статтею 42 цього Кодексу, повідомити про це контролюючий орган з наданням копій документів, що підтверджують факт такого повернення" (пп. 170.7-1.5. ПК України) [1]. При цьому платник податку – отримувач бюджетного гранту "звільняється від обов'язку відобразити таку частину виплаченого (наданого) та повернутого гранту у складі доходів у річній податковій декларації та сплатити податок з відповідних доходів" (пп. 170.7-1.5. ПК України) [1].

Відповідно до п. 30.8 ст. 30 ПК України податкові органи як контролюючі органи "здійснюють контроль за правильністю надання та обліку податкових пільг, а також їх цільовим використанням, за наявності законодавчого визначення напрямів використання (щодо умовних податкових пільг) та своєчасним поверненням коштів, не сплачених до бюджету внаслідок надання пільги, у разі її надання на поворотній основі". Однією з основних функцій податкових органів є здійснення адміністрування податків, зборів, платежів, у тому числі проведення відповідно до законодавства перевірок та звірок платників податків (пп. 19-1.1.1 ст. 19 -1 ПК України) [1].

Зауважимо, що поняття "податкове зобов'язання" охоплює суму коштів, сформовану "за рахунок податкових пільг, що були використані платником податків не за цільовим призначенням чи з порушенням порядку їх надання, встановленому цим Кодексом та/або Митним кодексом України" (пп. 14.1.156 п. 14.1 ст. 14 ПК України) [1]. В ч. 3 ст. 54 ПК України передбачено, що податковий орган як контролюючий орган "зобов'язаний самостійно визначити суму грошових зобов'язань…" якщо "дані перевірок результатів діяльності платника податків, крім електронної перевірки, свідчать про заниження або завищення суми його податкових зобов'язань та/або іншого зобов'язання, контроль за сплатою якого покладено на контролюючі органи" (пп. 54.3.2 ПК України) [1]. Отримувач бюджетного гранту як платник податків зобов'язаний "подавати контролюючим органам інформацію, відомості про суми коштів, не сплачених до бюджету в зв'язку з отриманням податкових пільг (суми отриманих пільг) та напрями їх використання (щодо умовних податкових пільг - пільг, що надаються за умови використання коштів, вивільнених у суб'єкта господарювання внаслідок надання пільги, у визначеному державою порядку)" (пп. 16.1.6 ПК України). На отримувачів бюджетних грантів накладається штраф за "вчинення платником податків діянь, що зумовили визначення контролюючим органом суми податкового зобов'язання та/або іншого зобов'язання, контроль за сплатою якого покладено на контролюючі органи" (п. 123.1 ПК України), розмір якого залежить від кваліфікуючих ознак діяння. Зауважимо, що в ПК України закріплено процедуру надання надавачем бюджетного гранту інформації контролюючому (податковому) органу про факт нецільового використання бюджетного гранту, проте відсутні в податковому законодавстві положення про необхідність повідомлення контролюючим (податковим) органом надавача бюджетного гранту про виявлений ним факт нецільового використання бюджетного гранту;

3) Державна аудиторська служба України, яка в ході проведення державного фінансового аудиту та інспектування здійснює державний фінансовий контроль "за використанням і збереженням державних фінансових ресурсів,

необоротних та інших активів, правильністю визначення потреби в бюджетних коштах та взяттям зобов'язань, ефективним використанням коштів і майна…", "у міністерствах та інших органах виконавчої влади, державних фондах, фондах загальнообов'язкового державного соціального страхування, бюджетних установах і суб'єктах господарювання державного сектору економіки, <…> а також на підприємствах, в установах та організаціях, які отримують (отримували у періоді, який перевіряється) кошти з бюджетів усіх рівнів, <…> , за дотриманням бюджетного законодавства", а також «за судовим рішенням, ухваленим у кримінальному провадженні» (ч. 2 ст. 2 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю» [11]). А отже, підконтрольними установами виступають: 1) надавачі бюджетних грантів, інших грантів за публічні кошти – головні розпорядники бюджетних коштів, розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня, одержувачі бюджетних коштів, уповноважені на надання грантів, на предмет дотримання ними бюджетного законодавства, інших спеціальних законів, що регулюють умови, підстави та порядок надання бюджетних грантів, інших грантів за рахунок бюджетних коштів; 2) отримувачі бюджетних грантів, інших грантів, що надаються за рахунок бюджетних коштів – юридичні особи ("підприємства"), на предмет законності отримання ними гранту, дотримання ними цілі його одержання, виконання покладених на них обов'язків, в тому числі звітності та допуску суб'єктів контролю до об'єктів, що є предметом гранту. Зауважимо, що суб'єктами, які одержують гранти є не лише юридичні, а й фізичні особи-підприємці та в окремих випадках звичайні фізичні особи. Однак такі суб'єкти не підпадають під поняття "об'єкт контролю" Держаудитслужби. Щодо всіх отримувачів коштів бюджетних грантів згідно з 11 ч. 1 ст. 10 Закону № 2969 закріплене право Держаудитслужби "отримувати від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності, інших юридичних осіб та їх посадових осіб, фізичних осіб - підприємців інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на нього завдань". За результатами отримання такої інформації Держаудитслужба може відповідно до п. 15 ч. 1 ст. 10 Закону № 2939 "порушувати перед керівниками відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій питання про притягнення до відповідальності осіб, винних у допущених порушеннях" [11]. Такі напрями діяльності Державної аудиторської служби України як перевірки закупівель та моніторинг закупівель по відношенню до отримувачів бюджетних грантів не здійснюються, оскільки надання бюджетних грантів здійснюється не за результатами проведення процедури публічних закупівель, а на підставі аналізу поданих заявок переважно "на конкурсних засадах відповідно до порядку проведення конкурсного відбору проектів" (п. 7 Порядку № 53) [6], або за результатами оцінювання заяв (та доданих до них бізнес-планів) та встановленими критеріями оцінювання [12].

4) *Рахункова палата*. Здійснює на підставі ст. 98 Конституції України від імені Верховної Ради України державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) за використанням коштів Державного бюджету України та згідно з Законом України "Про Рахункову палату" від 02.07.2015 р. № 576-VIII (далі – Закон № 576) – коштів місцевих бюджетів [13]. Повноваження Рахункової палати як органу держави, уповноваженого здійснювати контроль за додержанням бюджетного

законодавства деталізовані в ст. 110 БК України [8]. До повноважень Рахункової палати, зокрема згідно з ч. 1 ст. 7 Закону № 576 належить: "здійснення заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) щодо "проведення витрат державного бюджету", "використання коштів, отриманих до державного та/або місцевих бюджетів від іноземних держав, Європейського Союзу, іноземних фінансових установ, міжнародних організацій, донорських установ у вигляді кредитів (позик), грантів, допомоги", "виконання державних цільових програм, інвестиційних проектів, державного замовлення, надання державної допомоги суб'єктам господарювання за рахунок коштів державного бюджету", "надходження і використання коштів місцевих бюджетів" [13]. Зауважимо, що бюджетні гранти на сьогодні надаються за рахунок коштів Державного бюджету, однак в перспективі можуть надавачами бюджетних грантів визначено суб'єктів, які здійснюють використання коштів місцевих бюджетів за бюджетними програмами з надання грантів. Об'єктами контролю Рахункової палати визначено в ч. 2 ст. 7 Закону № 576 при виконанні нею повноважень, є "державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, інші бюджетні установи, у тому числі закордонні дипломатичні установи України, суб'єкти господарювання, громадські чи інші організації, фонди загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, Національний банк України та інші фінансові установи" [13].

Так, об'єктом державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) було визначено питання використання у 2023 році коштів Державного бюджету на надання грантів на створення або розвиток бізнесу, яке досліджувалося в рамках проведення фінансового аудиту проєкту «Програма «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство» [14], виконання якої здійснюється зокрема в рамках бюджетної програми (КПКВК 1201350) «Надання грантів для створення або розвитку бізнесу» ГРБК якої виступало Мінекономіки. Згідно із наказом Мінекономіки від 09.02.2023 р. № 881 [15] бюджетні кошти за програмою КПКВК 1201350 розподілено за напрямами використання коштів наступним чином: 1) 1 650 000,0 тис. грн (в тому числі загальний фонд – 373 000,0 тис. грн, спеціальний фонд – 1 277 000,0 тис. грн) для надання безповоротної державної допомоги суб'єктам господарювання у формі грантів на створення або розвиток переробних підприємств; 2) 757 698,0 тис. грн для надання грантів для створення або розвитку садівництва, ягідництва та виноградарства; 3) 239 302,0 тис. грн для надання грантів для створення або розвитку тепличного господарства [16, с. 11]. Згідно з програмою надавалися мікрогранти на створення або розвиток власного бізнесу, однак не через Фонд розвитку підприємництва, а через АТ "Ощадбанк" [16, с. 4]. А отже, вказані гранти не належать до числа "бюджетних грантів" за критерієм їх надавача. Рахункова палата наразі не досліджувала питання використання коштів Державного бюджету України на надання бюджетних грантів, однак предметом її аналізу були відносини з використання коштів "міжнародних грантів", зокрема Рахункова палата здійснює системний контроль за використанням міжнародної підтримки Державного бюджету України, зокрема проведено Фінансовий аудит гранту Цільового фонду багатостороннього донорського співробітництва (21.04.2022 р. № TF0B8350 – 1,1 млрд доларів США), звіт за результатами проведення якого затверджений рішенням Рахункової палати

від 11.07.2023 р. № 14-1. Аудит підтвердив достовірність фінансової звітності, пов'язаної з грантом, і в звіті було зазначено, що не було виявлено порушень законодавства щодо надходження та обліку коштів гранту. Рахункова палата за результатами здійснення заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) складає звіт, складовими частинами якого згідно з ч. 1 ст. 35 Закону України «Про Рахункову палату» є «висновки та рекомендації (пропозиції)» зокрема щодо підвищення ефективності використання бюджетних коштів, що закріплюються в звіті.

Об'єкт контролю зобов'язаний інформувати Рахункову палату "у місячний строк про результати розгляду рішення Рахункової палати, заплановані у зв'язку з цим заходи, включаючи порядок і строки виконання наданих Рахунковою палатою рекомендацій (пропозицій)" (ч. 2 ст. 36 Закону № 576) [13]. Якщо у звіті Рахунковою палатою не визначено інше, об'єкт контролю зобов'язаний також інформувати Рахункову палату про вжиті ним заходи щодо виконання відповідних рекомендацій (пропозицій). Такими об'єктами контролю стосовно надання грантів виступають Головні розпорядники бюджетних коштів, відповідальні за виконання бюджетної програми та підпорядковані йому відповідальні виконавці бюджетної програми, надавачі грантів (бюджетних грантів, державних грантів тощо). Отримувачі бюджетних грантів, в свою чергу, зобов'язані надавати "інформацію, документи і матеріали, необхідні для здійснення Рахунковою палатою своїх повноважень" (п. 3 ч. 1 ст. 8 Закону № 576) [13].

Відповідно до ч. 1 ст. 30 Закону України "Про Рахункову палату" Рахункова палата "аналізує реалізацію наданих Рахунковою палатою рекомендацій (пропозицій) з метою оцінки їх результативності" (з п. 9 ч. 1 ст. 7), вивчає стан "їх виконання та наслідки редагування об'єктів контролю на такі рекомендації (пропозиції)" [13].

Згідно з ч. 2 ст. 110 БК України "Рахункова палата за підсумками кожного кварталу подає Верховній Раді України висновки про стан виконання закону про Державний бюджет України, а також пропозиції щодо усунення порушень, виявлених у звітному бюджетному періоді" [8].

Зауважимо, що відповідно до п. 5 ч. 2 с. 109 БК України Рахункова палата взаємодіє з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, який здійснює зокрема "попередній розгляд висновків і пропозицій Рахункової палати щодо результатів контролю за дотриманням бюджетного законодавства" [8], а також зазначені висновки і пропозиції Рахункової палати є предметом розгляду інших комітетів парламенту (ч. 3 ст. 109 БК України) [8].

Висновки і пропозиції. Отже, суб'єктами фінансового контролю за додержанням законодавства в сфері надання бюджетних грантів, які наділені відповідними владними повноваженнями, виступають: 1) надавачі бюджетних грантів, які здійснюють постійний контроль за виконанням суб'єктами, які отримують бюджетні гранти своїх зобов'язань, визначених договором про надання гранту; 2) головні розпорядники бюджетних коштів, відповідальні за виконання бюджетних програм з надання бюджетних грантів, які забезпечують здійснення внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту, в т.ч. контроль за взяттям бюджетних зобов'язань надавачами бюджетних грантів; 3) податкові органи, уповноважені здійснювати контроль застосування отримувачами бюджетних грантів податко-

вих пільг; 4) Державна аудиторська служба України, яка здійснює інспектування та державний фінансовий аудит, як щодо надавачів бюджетних грантів, їх головних розпорядників бюджетних коштів, так і щодо отримувачів бюджетних коштів (юридичних осіб), має право на отримання інформації від всіх отримувачів бюджетних коштів (як юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців, так і щодо звичайних фізичних осіб); 5) Рахункова палата, яка здійснює державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) за використанням коштів Державного бюджету України на надання бюджетних грантів. У кожного з них є власні об'єкт та предмет їх контрольної діяльності, форми її здійснення.

В контексті розвитку вітчизняного законодавства щодо закріплення нових видів бюджетних грантів та інших грантів, в тому числі тих, які надаються за рахунок коштів ЄС, розширення кола надавачів бюджетних грантів, необхідності підвищення відповідальності одержувачів бюджетних грантів за цільове використання їх коштів та недопущення інших порушень публічного фінансового інтересу виникає потреба: 1) віднесення відносин щодо надання бюджетних грантів до предмета регулювання БК України; 2) закріплення в бюджетному законодавстві істотних умов договору надання бюджетного гранту; 3) закріплення в ст. 22 БК України права розпорядників та одержувачів бюджетних коштів здійснювати перевірки дотримання договірних умов одержувачами бюджетних грантів, їх обов'язок повідомляти в компетентні (правоохоронні) органи держави про факти виявлених порушень; 4) закріплення в ст. 50 БК України права податкових органів здійснювати стягнення заборгованості, що виникла у зв'язку з порушеннями вимоги цільового використання коштів бюджетного гранту, виявлення шахрайства; 5) закріплення в Кодексі адміністративного судочинства України, що спори в сфері відносин з одержання та використання коштів грантів, що надаються за рахунок бюджетних коштів, належать до предмету адміністративного судочинства. Відповідні повноваження податкових органів варто закріпити в ст. 19-1 та 20 ПК України, а в ст. 95 ПК України окремо закріпити особливості порядку їх стягнення.

Список використаної літератури

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.
2. Про затвердження переліку надавачів бюджетних грантів: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2021 р. № 867. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/867-2021-п#Text.
3. Статут Фонду розвитку підприємництва (нова редакція), затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 11 січня 2020 року № 5 (у редакції Наказу Міністерства фінансів України від 18 жовтня 2024 року № 523). URL: https://bdf.gov.ua/wp-content/uploads/2024/10/Statut-FRP-18-10-2024.pdf.
4. Про Державний бюджет України на 2025 від 19 листопада 2024 року № 4059-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4059-20#Text.
5. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у Державному бюджеті для надання грантів для створення або розвитку бізнесу: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 лютого 2023 р. № 98. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/98-2023-п#Text.
6. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у Державному бюджеті для забезпечення діяльності підприємств, установ та організацій Міністерства у справах ветеранів, та визнання такими, що втратили чинність, де-

яких постанов Кабінету Міністрів України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53-2025-п.
7. Про Український культурний фонд: Закон України від 23 березня 2017 року № 1976-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1976-19#Text.
8. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року № 2456-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text.
9. Про затвердження Типової форми договору про надання гранту: Наказ Міністерства культури України від 30.08.2018 р. № 756. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1068-18#Text.
10. Порядок здійнення контролю за виконанням суб'єктами, які отримують фіансування, зобов'язнь перед Українським культурним фондом, затверджений Рішенням Наглядової ради Українського культурного фонду від 21 вересня 2023 року № 21. URL: https://ucf.in.ua/storage/docs/25112024/%20здійснення%20контролю%20за%20виконанням%20суб%27єктами%20які%20отримують%20фінансування%20зобов%27язань_c99126b6103625f43f180d69ce0d00f3243c64a8.pdf.
11. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26 січня 1993 року № 2939-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text.
12. Деякі питання надання грантів бізнесу: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 р. № 738. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-2022-п#Text.
13. Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 р. № 576-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19/print.
14. Звіт про результати фінансового аудиту проєкту «Програма «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство», затверджений Рішенням Рахункової палати від 14.06.2024 р. № 30-2. Офіційний сайт Рахункової палати. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2024/30-2_2024/Zvit_30-2_2024.pdf.
15. Про затвердження розподілу коштів, передбачених у Державному бюджеті за бюджетною програмою КПКВК 1201350 "Надання грантів для створення або розвитку бізнесу" на 2023 рік: Наказ Мінекономіки від 09.02.2023 № 881.
16. Інформація щодо програм підтримки українського бізнесу. Лист Міністерства економіки України № 3611-06/20866-09 від 08.05.2023 р. URL: https://dostup.org.ua/request/111891/response/377256/attach/2/448%205.pdf?cookie_passthrough=1.

References

1. Tax Code of Ukraine dated December 2, 2010 No. 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17 [in Ukrainian].
2. On approval of the list of budget grant providers: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 18, 2021 No. 867. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/867-2021-п#Text [in Ukrainian].
3. Charter of the Entrepreneurship Development Fund (new edition), approved by order of the Ministry of Finance of Ukraine dated January 11, 2020 No. 5 (as amended by order of the Ministry of Finance of Ukraine dated October 18, 2024 No. 523). URL: https://bdf.gov.ua/wp-content/uploads/2024/10/Statut-FRP-18-10-2024.pdf [in Ukrainian].
4. On the State Budget of Ukraine for 2025 dated November 19, 2024 No. 4059-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4059-20#Text [in Ukrainian].
5. On approval of the Procedure for the use of funds provided for in the state budget for the provision of grants for the creation or development of a business: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 4, 2023 No. 98. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/98-2023-п#Text [in Ukrainian].
6. On approval of the Procedure for the use of funds provided for in the state budget for the provision of grants for the creation or development of a business, and on recognition of some resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine as invalid. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53-2025-п [in Ukrainian].
7. On the Ukrainian Cultural Fund: Law of Ukraine dated March 23, 2017 No. 1976-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1976-19#Text [in Ukrainian].
8. Budget Code of Ukraine dated July 8, 2010 No. 2456-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text [in Ukrainian].

9. On approval of the Standard Form of Grant Agreement: Order of the Ministry of Culture of Ukraine dated 08/30/2018 No. 756. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1068-18#Text [in Ukrainian].
10. The procedure for monitoring the fulfillment by entities receiving funding of obligations to the Ukrainian Cultural Fund, approved by the Decision of the Supervisory Board of the Ukrainian Cultural Fund dated September 21, 2023 No. 21. URL: https://ucf.in.ua/storage/docs/25112024/%20zvyzylennya%20kontrolyu%20za%20vykonannym%20sub%27ektami%20yaki%20otrimuyut%20finansuvannya%20zobov%27yazan_c99126b6103625f43f180d69ce0d00f3243c64a8.pdf [in Ukrainian].
11. On the basic principles of state financial control in Ukraine: Law of Ukraine dated January 26, 1993 No. 2939-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text [in Ukrainian].
12. Some issues of providing business grants: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated June 21, 2022. No. 738. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-2022-п#Text [in Ukrainian].
13. On the Accounting Chamber: Law of Ukraine dated 02.07.2015 No. 576-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19/print [in Ukrainian].
14. Report on the results of the financial audit of the project "Program "Acceleration of private investments in agriculture", approved by the Decision of the Accounting Chamber dated 14.06.2024 No. 30-2. Official website of the Accounting Chamber. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2024/30-2_2024/Zvit_30-2_2024.pdf [in Ukrainian].
15. On approval of the distribution of funds provided for in the state budget under the budget program KPKVK 1201350 "Provision of grants for the creation or development of a business" for 2023: Order of the Ministry of Economy of Ukraine dated 02/09/2023 No. 881 [in Ukrainian].
16. Information on programs to support Ukrainian business. Letter of the Ministry of Economy of Ukraine No. 3611-06/20866-09 dated 05/08/2023. URL: https://dostup.org.ua/request/111891/response/377256/attach/2/448%205.pdf?cookie_passthrough=1 [in Ukrainian].

Стаття надійшла 15.04.2025 р.

M. S. Chemerys, Candidate of Legal Sciences, Doctoral student
State Tax University
the Department of Financial and Tax Law
31 Universytetska St, Irpin, Kyiv Region, 08200, Ukraine
e-mail: chmsch@ukr.net
ORCID iD: https://orcid.org/0009-0002-4508-0350

TARGETED USE OF BUDGET GRANTS AS AN OBJECT OF FINANCIAL CONTROL

Summary

The article, based on the analysis of scientific research, the current legislation of Ukraine regulating relations in the field of providing budget grants, and exercising financial control, clarifies the current state of legal regulation of exercising financial control over the targeted use of budget grant funds, and also suggests ways to improve legislation in this area. The concept of "budget grant" is highlighted, enshrined in clause 14.1.277-1, clause 14.1, article 14 of the Tax Code of Ukraine, and is distinguished from other types of grants. The types of tax benefits enjoyed by recipients of budget grants, which necessitates the exercise of tax control over their recipients, are highlighted. It was found that the subjects of financial control over compliance with legislation in the field of providing budget grants and their targeted use, which are endowed with the relevant authorities, are: 1) providers of budget grants, which carry out constant control over the fulfillment by entities receiving budget grants of their obligations

specified in the grant agreement; 2) main administrators of budget funds, responsible for the implementation of budget programs for providing budget grants, which ensure the implementation of internal control and internal audit, including control over the assumption of budget obligations by providers of budget grants; 3) tax authorities, authorized to exercise control over the use of tax benefits by recipients of budget grants; 4) The State Audit Service of Ukraine, which carries out inspections and state financial audits, both in relation to providers of budget grants, their main administrators of budget funds, and in relation to recipients of budget funds (legal entities), has the right to receive information from all recipients of budget funds (both legal entities, individual entrepreneurs, and ordinary individuals); 5) The Accounting Chamber, which carries out state external financial control (audit) over the use of funds from the State Budget of Ukraine for the provision of budget grants. Each of them has its own object and subject of their control activities, forms of its implementation.

It is substantiated that in the context of the development of domestic legislation on the consolidation of new types of budget grants and other grants, including those provided at the expense of EU funds, the expansion of the circle of budget grant providers, the need to increase the responsibility of budget grant recipients for the targeted use of their funds and the prevention of other violations of the public financial interest, there is a need to: 1) attribute relations regarding the provision of budget grants to the subject of regulation of the Budget Code of Ukraine; 2) enshrine in the budget legislation the essential terms of the budget grant agreement; 3) enshrine in Article 22 of the Budget Code of Ukraine the right of administrators and recipients of budget funds to carry out checks on compliance with contractual terms by recipients of budget grants, their obligation to notify the competent (law enforcement) state bodies of the facts of identified violations; 4) enshrine in Article 50 of the Budget Code of Ukraine the right of tax authorities to collect debts that arose in connection with violations of the requirement for the targeted use of budget grant funds, and the detection of fraud; 5) stipulating in the Code of Administrative Procedure of Ukraine that disputes in the sphere of relations on receipt and use of grant funds provided at the expense of budget funds belong to the subject of administrative proceedings. The relevant powers of tax authorities should be fixed in Articles 19-1 and 20 of the Code of Administrative Procedure of Ukraine, and in Article 95 of the Code of Administrative Procedure of Ukraine, the features of the procedure for their collection should be separately fixed.

Keywords: grant, budget grant, budget grant provider, budget grant recipient, targeted use of budget funds, financial control.